

ادبیات عمومی و سیاسی

هفته‌لق سیاسی ، ادبی ، علمی غزته‌در

جلد : ۳

سنه : ۲ ۱۱۷ جازدی‌الآخر ۱۳۳۶ جمعه‌ایرتسی ۳۰ مارت ۱۹۱۸ نومرو ۳۰ — ۶۱

اجمال‌فکار

ادبیاتده تجربه

(ره‌طوریق) دیرلر فرنکجه‌ده برکله وار . بوکا بز کندی دیلزده طنطنه و دبده
الفاظ دیه بیلرز . برطاقم کورولتلی ، پاطریدی سوزلر ، کنایه واستعاره‌لر ، تشبیه‌لر
وسائر ابله حقیقی بوغموق ، مخاطبک شعورینی او یوشدیرمق ، آنک بر معادله فکریه
و ذهنیه‌ده بولونمه‌سنه امکان بر افاق .. ایشه ، جمله‌سی بو تعریفه داخل اوله بیلیر . قدیم
محررات و ادبیات ، یالکز بزده دکل ، دنیانک هریرنده و هر ملتده بویله ایدی .
بریرده ره‌طوریق ارتکاب ایدلمش ایسه ، ایجه بیلمش اولیکز که اوراده‌هنوز سویه
خلق یوکسه‌لمه‌مشدر . خلق وقارین صافدرونددر . شوده مجهول قالما-وز که ره‌طوریق ابله
مشغول اولانلره (ده‌ماغوغ = عوام‌فریب) عنواتی ویرمکده بیوک بر خطا اولماز . بر
انسان فضله ده‌ماغوژی و ره‌طوریق ابله اوغراشیرسه‌امین اولیکز که او ، جدیتدن ، تحلیلات
منطقیه‌دن ، حقیقتدن اوز افلاشیر . جداً تکامل ایش ملترده بوانهماک یاواش یاواش
اکیلیر . هیچ کیمه بویله طبل و علمله اعلان و اشاعه ایدیلن حقاقه عطف اهمیت
ایتمز . حتی ، بعض مجرب ذوات بوا سلوبدن قیزارلار بیله . مثلاً بر کوزلدن بحث ایدی‌لور .
فرض ایده‌لم که مومی‌الیا کوزل ، علی‌العاده شیرین بر قادیندر . یوق ، ره‌طوریق بولسانی

ایدیلن غوغالر بر نتیجه حسنه تولید ایتمز . و ، غریبدر ، مبارز و مجاهدلر ، ایرتسی کون ، افکار عمومی و عامه نك حضور لاقیدیسنده انکساره محکوم اولورلر .

تجربه دیده ارباب قلمك محاضراتی ایسه بشقه بر لطافت عرض ایدر . کذلک پارلمنتولرده ایراد ایدیلن نطقلرکده بویله بر لذتی واردر . قابا سوزلردن ، شتومدن ، اسنادلردن ، چابوق جرح ایدیله جک مطالعاتدن ، دشناملردن اثر کورولمز ؛ ایکی پهلو ان مصارعه ایدر . نه بری مغلوب اولور ، نه دیکری ... لکن بومصارعه نك صفحاتی تعقیب ایتمک نه خوشدر . الواح متنوعه کوریلور . کونلر طوغار . هوا آچیلیر ، ینه قاپانیر ، تجربه نك ده کندینه کوره بر خوش جهتی واردر ، حالبوکه درشت غوغالرك اهمیت در ل زائل اولور . بونلرك بر تأثیری ده اوله ماز . قالانبور ، شدت افاده ، حدت بیان اسکی ادواره عائد و راجعدر . عصری اوله مز لازم ؛ بزمده ادبیات عمومیده بر مقدار تیلکیلشمک کمز اقتضا ایدر . قویون ادبیاتی ناخوشدر . مناقشاتده بر بوی صفوت و سادگی استشمام ایدله ملیدر . چونکه زمان وزمین ، هر حالده ، ذهنا معضل شیر ایستبور . قره داؤد ایله شیمدی کیم اکتفا ایدر ؟ اسکیدن هر شیئی ساده ایدی . (فولتون) طرفندن احداث ایدیلن ایلك واپورک یلانلرینی کورددم . نه قدر بسیط شیر ! برده (فاندرا لاند) ه بیندم . امان یاربی نه چاپراشیق شیئی ... ادبیاتده ، سیاسیاتده ، مناقشاتده ، حکمیات و فنیاتده هپ بویله ! ..

آتی مطبعه سی - ۱۵ مارت ۱۹۱۸

مهول نوری

تورکک منشا و اثر

(قدیم یونانستانده یونان قومی ایله تصالب ایله مش اولان « قوقونلر »)

(قوقون) قومنك (سکیت) یعنی تورک اولدیغنی کرک (سترابون) و کرک سترابونك اثرینی ترجمه ایدن (آمده تاردیو) تصدیق ایدر [جلد ۴ صحیفه ۵۲۰] .

بو قدیم قوم حقدنه سترابونده موجود اولان مواد بوجه زیر بیان اولونور :

(اومر) ك اشعارنده دفعات ایله ذکر اولونان (قوقونلر) بعده تمامیله نابدید اولمش پك قدیم بر قومدر [جلد ۲ صحیفه ۵۸ ، ۴۸۹ ؛ جلد ۳ صحیفه ۵۷ ، ۷۳ ، ۱۸۵ ، ۱۷۹] .

« (نه لن) قومنه كلنجه بونلر موجود اوليدن بری هيچ شهسز يالكز كندی لسانلريني تكلم ايله مشلردر. (نه لنلر) پهلاژلردن آيرلقدن صوكره بدايته كسب ضعف ايتشلر ايسه ده فقط بعده برطاقم قبائل وباربارلر [۱] ايله برلشهرك تزييد قوت ايله مشلردر. ذاتاً باربار [۲] اولان (پهلاژلر) لايقيه ترقی ايدمه مشلر ایدی، » [جلد ۱ کتاب ماده ۵۸]

« پهلاژلر [۳] آيتناقله سنك انشاسنده استخدام اولنمش اولدقلرندن كنديلرينه مكافاة [مهمهت] طاغتك اتكنده برخالی اراضی ویرلش ایدی، بعده مختلف صورتلره روایت اولان اسبابه منبی آرالونده منافرت حاصل اوله رق آيتنايلير پهلاژلری طرد وتبعيد ايتشلردر. » [جلد ۱ ماده ۱۳۷]

« آيتنادن قوغولان پهلاژلر (ليني) آطه سنه كلشیر و آيتنايليردن اخذ قاره قیام ايله مشلردر، آيتنايليرك هر برحاله واقف اولدقلری ایچون سفینه لره راكب اوله رق کیزلیجه یونانستانه واصل اولمشیر و (دیانا) معبوده سنك بریوم مخصوصنده (بروزون) نام محله پانايرره کیده جك اولان آيتناقادینلرينك یولنده پوصویه یاتارق برطاقلريني قابوب آطه لرينه عودت ايتشلردر. بوقادینلردن پیدا اولان چوجوقلر پهلاژلره آيتنايليرك لسانلری ايله عادات واحلاقی اوکرمشلردر. » [جلد ۱ ماده ۱۳۸]

بوعیاره لردن آكلاشلديني اوزره (رودوت) پهلاژلری اصل یونانستان قطعه سنده بوتون بوتون بابانجی انسانلر اولق اوزره کوسترمکده در. وپوده صرف حقیقتدر.

رودوتك فرانسه مترجمی ايله آلمان (آده لونغ) پهلاژلری قاره دن تسالییه و بعده اصل یونانستانه كلیش (تراکلر) عد ایدرلرکه بزده تماميله بوفکرده یز. (سندرک) ايله (ليني) اطه لری ايسه تراکیا سواحله پك قریبدرلر. بناء علیه پهلاژلر تراکلرکی افوام ترکیه زمره سنه داخل اولورلر،

(مترابونه نظراً (پهلاژلر) — « یونانیلردن اول یونانستانده رزخك هر ایکی طرفنده دخی (دریویلر) ، (قوقونلر) ، (پهلاژلر) ، (له لاکر) و سائر باربارلر ساکن ایدیلر. » [جلد ۲ صحیفه ۵۶]

« (نفور) ك قولنجه ايلك پهلاژلر عسکر ایدیلر. » [جلد ۱ صحیفه ۳۶۶]

« پهلاژلر قومی اساماً سیار و کوچیه اولدیني ایچون قدرت و قوتك اك عالی درجه سنه واصل اولدقدن صوكره سريماً ستوط ايله مشدر. » [جلد ۳ صحیفه ۷۷]

پهلاژلرک جنکاور و کوچیه اوله لری کندیلرينك تورک اولدقلريني آیریمجه تأیید ایدر . مؤلفین قدیمه نك یازدقلرينه نظراً پهلاژلر (آنتیقا) [۴] ناحیه سنه قدر کلشیر و آنلرک کچینی قوشلرکی دائماً حرکت ایتک اوزره سیار حالی کورن یونانیلر کندیلرينه (پهلاژلر) یعنی (ایلك) لقبی ویرمشلردر. » [جلد ۱ صحیفه ۳۶۷]

[۱] بوراده دخی بوکله (اجنبی) معناسنده در.

[۲] بوراده (باربار) کله سی (بدوی) و (کوچیه) معناسنده در.

[۳] بو پهلاژلر اک قدیم اولانلر دکلدردر.

[۴] آیتناک بولندیني ناحیه نك اسمیدر. بوراده بحث اولونان پهلاژلرک ورودی بالاده ذکر

ایدینن پهلاژلرک ورودندن اولدر.

(انتیقلید) ك قولنجہ پہلاژر (لینی) ، (ایمبروس) وجوار آطہلرك [۱] ایلك سکنہ سیدرلر . «
[جلد ۱ صحیفہ ۳۶۷]

« پہلاژر قوقونلر کی برکوچیہ وسرسری حیاتی کچیرمشلردر . » [جلد ۲ صحیفہ ۱۱۸]
« عمومیتلہ قبوق ایدلش اولدینی اوزرہ پہلاژر پک قدیم بر قوم اولوب بوتون یونانستانده
وباشلیجه (تہسالیہ) ده (تہولید) تسمیہ اولونان قطعہ اراضیدہ ساکن اولشلر ایدی . (پہلاژرک
آرغوس) نامنی دخی آلان بوقطعہ (چای آغزی) تسمیہ اولونان (کوستم) نہزینک منصبی ایله
(ترموپیل) و (پندوس) طاغلی آراندہ محدوددر . » [جلد ۱ صحیفہ ۳۵۶]
« (اوسر) پہلاژرک (کرید) اطہسنده دخی ساکن اولشل اولدقلمدن بحث ایدر . » [جلد ۱
صحیفہ ۳۶۶]

« (ساقز) اطہلیلر کندیلرینک (تسالیہ پہلاژی اولادلری اولدقلمنی ادعا ایدرلر . » [جلد ۱ صحیفہ ۷۶]
« تراڈیسیونک [۲] بیلدیردیکی تراک (تامیریس) [یعنی تورک (تہمیر)] نام حکمدارک مقرر
سلطنتی اولان (آیناروس) شبہ جزیرہسنک قدیم اہالیسی (لینی) جزیرہسنندن کلش پہلاژرایدی . «
[جلد ۲ صحیفہ ۸۳ ، ۸۴]

« (تہفور) ك قولنجہ (دودون) هاتفلر معبدی پہلاژر طرفدن تأسیس ایدلشدر وبوقوم
یونانستانك اك قدیم صاحبلیدر . » [جلد ۲ صحیفہ ۶۷]
« برچوق مؤلفلر (تہپیر) [جنوبی آرناودلنك نام قدیمی] قطعہسنك دخی پہلاژرک دائرہ
حاکمیتنه داخل اولشل اولدینی ایوجہ تفہیم و تصدیق ایتمک فکریلہ قطعہ مذکورہ اہالیسنک پہلاژر
اولدقلمنی یازمشلردر . » [جلد ۱ صحیفہ ۳۶۶]

« پہلاژر تراکرایلہ برلشہرک (تہب) شہری اوزرینہ یورومشلر وبورادن قادموسک احفادی
ایلہ اہالی بلدیہی تبعید ایلشلردر . فقط بونلر برمدت صوکرہ تزید قوت ایدہرک وطلزینہ عودت
ایتمشلر وبورادن باربارلری قوغمشلردر . » [جلد ۲ صحیفہ ۲۱۸ ، ۲۱۹]
بوعبارہ پہلاژرایلہ تراکراک بربرینہ یقین ایکی قوم وبلکہ عینی برقوم اولدقلمنی وعرق یونانیہ
منسوب اولمادقلمنی نامتناہی ادلہ سائرہ ایلہ برلکدہ اثبات ایدر .
« بوصورتلہ تبعید ایدیلن پہلاژر آتینایہ التجا ایدرلر و (نمت) طاغنک اتنکنہ قونارلر . تراکرا
ایسہ (فوسید) ناحیہسنده (پاراناس) طاغنه قدر چکیایرلر . » [جلد ۲ صحیفہ ۳۱۵]
« بعدہ (لاپیتلر) پہلاژری تہسالیادہ مغلوب ایدہرک برقسمنی ایتالیاہ کیتمک مجبور ایتشلردر . «
[جلد ۲ صحیفہ ۲۹۵]

« پہلاژر ایتالیاہ (آزیلا) شہرینی تأسیس و (تہرکولانوم) ایلہ (پومپلیا) شہرلرینی
اوسقلردن صکرہ اشغال ایتشلردر . » [جلد ۱ صحیفہ ۳۶۵ ، ۴۱۱]

« (مہنقرات) نام مؤلفک قوائجہ آناطولیدہ (نیونیا) [یعنی (یونان)] قطعہسی [۳]

[۱] بوآطہلر (تراکیا) سواحندہدرلر .

[۲] کلنک حالیلہ لسانزدہ استعمالی طرفدارلر .

[۳] بوقطعہ از میراشہری حداسندن باشلاہرق ردوس جزیرہسی قارشیلرینہ قدر تمتد اولور .

سواحلی ابله بوسوا حلك قارشيسنده بولونان آطه لرك كافه سنك سکنه سی په لاژلرایدی. « [جلد ۲ صحیفه ۷۶] سترابونك مختلف محللرندہ په لاژلرك يونانيلر عليهنده (ترووا) محاربه سنده بولمش اولدقلى محرردرکه بوخصوص آتیده کوزيله چکی اوزره تورکلك نقطه نظرندن مهم بروثيقه تشکيل ايدر. « زمان قدیمده اوروپا قطعه سنك نقاط مختلفه سنده سير وحرکتلرینی یازدیغمز کوچبه په لاژلر، قوقونلر وله له کار (ئی لیاد) [۱] ده ترووالیلرک امدادینه کلك ایچون بوغازی [یعنی چناق قلعه بوغازینی] چکه مجبور اولماش اولان اقوام صرہ سنده ذکر اولمشارددر [یعنی ذاتاً آناطولیده ساکن ایدیلر]. « [جلد ۲ صحیفه ۵۴۰] (مابعدی وار)

متقاعر اربابہ صریحہ فریقہ
انور

شعر صحیفه لری :

بر باغ ایچنده کی

سوزدن اول :

آقشاملر ایندی ؛ آسمر آلورله دولدی صو .
آلتون سالی بلده لرك غملى بولجیسی ،
روز کارلرك یولنده و بر باغ ایچنده کی
سیسلر و کولکه لرله سینهن قصره این ، ده که :
— یورغون قادین ، هوسله کچن بر بهاری آن ،
کون دوندی . بکله یور سنی یوللرده آشناک ...

۱

دورغون صولرده آقشامی کومدک ، چیچکله دک ،
یوقدک سو کودلرک صاریشین کولکه سنده سن .
ای شیمدی ارغنونتی قصرنده ایکله تن ،
آقشاملر ایندی ، بز سنی یوللرده بکله دک !

[۱] (ترووا) محاربه سنه دائر (اوسر) ک یازمش اولدیغی اترك اسمی .